

Szerkesztőség:
Kaposvár, zárdá-utca.
Ide küldendő a lap azelőtt, mi részét
illető minden közlemény.

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési díj:
Egész évre - 6 frt - kr
Fél évre - 3 frt - kr
Negyed évre - 1 frt 50 kr
Egyes számok 10 krért.

Hagelman Károly
könyvkereskedésében és a kiadó-
hivatalban kaphatók.

NÉP JOG.

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Kiadóhivatal:

Kaposvár, zárdá-utca
Ide ezimezendők az előfizetési pénz-
ek, hirdetés-ek és nyilvántérek.

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési díj:
Egész évre - 6 frt - kr
Fél évre - 3 frt - kr
Negyed évre - 1 frt 50 kr
Egyes számok 10 krért.

Hagelman Károly
könyvkereskedésében és a kiadó-
hivatalban kaphatók.

A párbaj kérdése a képviselőházban.

Országgyűlésünk valódi meglepetését keltett számunkra december 4-dik ülésén, a párbajok fontos társadalmi kérdéséről tárgyalta pro et contra párt színezet nélkül és ha gyakorlatilag nem is lehetett egyelőre tovább, minthogy a párbajozó képviselőket a törvényes eljárás alól mentelmi joguk alapján ki nem vonta; mégis tárgyának alapos sine ira megvitatása és konstataciója annak, hogy a párbaj csak is elég sajnósan ma még szükséges pótlása a házazagos törvénynek; reményt nyújtó kezdet arra, hogy a társadalomnak leglívottabb közege is komolyan kezdi belátni, hogy ez ügyben valamit tenni kell, nehogy a ma már manírává váló párbaj-dívat, a törvény által nem eléggé védett becsületvédelem helyett, eszközzé váljon a szabad vélemény nyilvánítás elnyomására és az ugynevezett gavallérsági örvé alatt neveljen egy rakás gladiátort, ki azt hiszi, hogy más becsületben már csak azért is gázolhat, mert kész párbajt vívni, egészen eltekintve azokról, kik, és vannak erre is példák, fegyverbeni jártasságukat, más hátuk mögé bujónak bélik el és ezáltal a párbaj nem egyszer nem becsületet véd, hanem becsületlen párbajból.

Történt az országgyűlési vita folyamán, hivatkozás Angliára, melynek egészséges társadalmi viszonyai a párbajokat majdnem egészen megszüntették, holott volt idő midőn ott is csak oly divó volt mint nálunk ma, s kár volt, hogy az Angliára hivatkozó ur az ottani társadalmi viszonyokat nem ismertette bővebben. Angliában a társadalmi élet alapja a polgári önérték, van ott is külömbféle ó-kor ezimű nagy ur, kiváltságosok, gazdag és szegény, művelt és műveletlen, aristokrata és demokrata; de mindnyája

először polgár, erre tart magában, ezt becsületi másban. Az angol természetesen tartja, hogy mindenki védi becsületét, de nem követeli, hogy az ki talán soha sem forgatott kardot, megvívjon sértőivel és ha nem felemelt fővel járhatson az őt meggyalázó; Örök emléktűnkben van még, midőn egy Lord kijöven London egyik színházából illetlenül viselte magát egy férje karján távozó nő iránt, a férj erre nejt, egy más védelmére bizva megtámadta a Lordot és a közönség, a jelenlétében elkövetett sértést saját maga ellen elkövetetnek vévén, a kegyelmes urasot egyszerűen kidobta — hol a társadalmi öntudat akkora; hol a megsértett becsületet maga a társadalom bosszulja meg, ott természetesen párbajra nincs szükség.

Cézélatosan hoztunk egy példát nagy ur körből, mert nálunk is a baj csirája ott fekszik, az aristokratikus elzárkózottságot lehetetlenné tévé az élet, számtalan az érintkezési pont az új demokratikus elemek és a régi körök között, külsőleg egybe olvadt a művelt körök elnevezés alatt, a belső egybeolvadás csak nagy küzdelmek árán következhet be talán. E természetes tusából, származott számtalan párbaj és a rosz tulajdonok mindig gyorsabban öröklődve át mint a jók; a demokratikus osztályok is átvették e valóságos kort, úgy hogy ma már alig van lap, melyben valami lovagias elégtételről ne olvassunk; lő ma a világ apraja nagyja, többnyire a legneveltségesebb indokból, Szegény jó régi lovagok, hogy esodálkoznak, ha látják mily könnyen lovagias ma bárki! Ők a valódi lovagok itélet utján képesítették csak párbajra, ma a bálnak rendes utójátéka.

Fognak az országgyűlésen elmondott szavak gyors változást szülni? azt hisszük nem, változás lesz ha ébredni fog bennünk is a polgári öntudat, hogy jogunk

van becsületünket megvédeni, annélkül, hogy a társadalmi ferde tekintetek kényszeríthetnének bennünket ezt az általa előírt eszközökkel tenni, csak lássa a rágalmozó becsületet sértő, lenéző, hogy a vivni vagy lőni nem tud sem nézi el, hanem megbosszulja becsületét, azon uton és azon eszközzel, melyet erre legezéllirányosnak gondol; bizony a sok hetyke urfi vigyázóbb lesz, és a párbajok redukáltnak fognak azon kevés kivételes esetekre, midőn a becsület oly helyrehozhatlan módon sértetett meg, hogy a társadalom kettejüknek helyt nem adhat.

Ismételjük azonban, hogy bár gyors változásra vérmes reményeink nincsenek, mégis nem kiesineljünk a képviselőház nyilatkozatait, különösen figyelemre méltó egy képviselő azon indítványa, hogy apróbb becsület ügyek egy becsületbíróhatározataival intéztessenek el, az eszme ma ugyan még csak embryo, de tagadhatatlan, hogyha az ily társadalmi bíróság jó kezekbe téte-tik le, hivatva lehet tényezőjévé lenni egy nagy társadalmi átalakulásnak, mellyel a ökbecsület és morál csak nyerne.

A tapolczai választókerület polgárainak a zsidó-ügyben az országgyűlési pártokhoz intézett memorandumuma.

Mélyen tisztelt függetlenségi párt!

A tapolczai választókerületnek azok a polgárai, kik a zsidók feltétlen emancipációját elrendelő 1867. XVII-ik t.-czikket nemzetünk életére veszelésnek tartják, azzal bizván meg bennünket, hogy azon elhibázott törvény módosítása iránt a magas képviselőházhoz intézett kérvényünket, indokolva, e mélyen tisztelt párt elé is betérjesszük, tesszük ezt /. alatt azzal a hódolatteli kérvénnyel: méltóztassék azt a mélyen tisztelt párt a képviselőházban leendő tárgyalatásakor, becses támogatásában részesíteni.

Elhibázottnak és sürgősen módosítandónak azért tartják megbizóink azt a törvényt, mert alkotásakor nem fordított elég figyelmet a törvény-

TÁRCZA.

Egykor és most.

Hajlandó volna az ember magát a legrosszabb hirbe hozni, s úgy kezdeni, hogy: Utálom a vizet!; reputációnk érdekében azonban hozzátesszük, hogy a csizmáinkban — éppen azért megvagyunk győződve, hogy az egész közönség osztatlan tetszését vívjuk ki, ha azt a sok vizet, mi most az utcákon van, elkívánjuk a legeslegtávolibb tengerbe, vagy hová, ... magunk pedig a víz elől a kandalló tűzéhez menekülünk s pipa szó mellett sincerizálunk a világsoráról.

Boldog idők voltak azok, mikor még a civilizáció nem zaklatta az embereket s a kenyérkereset nyugodalmas, békés munkássággal járt, nem oly örült hajszával mint ma! Akkor a pattogó tűzű kandallók mellé gyakrabban összeültek a jó barátok s az élcz a bukhasáb tűzével versenyt pattogott, a gondülő pipa bodor füstfellege mellett a nyugodt megelégedés kedélyes társalgása folyt. Ha beütött az őszi esőzés, járhatlanná vált az út, nem volt akkor több sietős dolga de senkinek, mert hiába is lett volna.

Az utrakelő nyughatatlan embert kinevették, vagy megsajnálták s igyekezett mindenki megérni a maga barátai, szomszédaival s a nagyvilág bajával nem törődött. Az utast nem röpitette a gőzkoesi, de nem is utazott ám aki maradhatott, a hirt nem vitte a telegráf, telephon, de nem is voltak ám ily kíváncsiak az emberek mint ma. Ha jó volt a hír, mindig jókor jött, ha rosz volt akkor is elég korai volt, mikorra megérkezett a cigány a levéllel.

Ez volt az esztendőben a pihenés sasonja, az igazi pihenés, melynek nyugalma nem zavarta a munka zsarnoksága, de fel-fel frissítette a multság, a jó kedv pezsdülése.

A ki jól betakarította borát buzáját, vig tort csaphatott tavasztól hizlatt ártányainak, bánat betegség nem nyomorgatta: boldog ember volt; — mert a boldogság feltételét megtalálta a mit sem kívánó megelégedésben, s azon igazi nyugalomban, melyet mi, a civilizáció vívmányaival, a gőz és villamossal tönkre hajszolt boldogtalanok soha, de soha sem fogunk élvezni.

Mily számandó, kedélytelen ahoz képest a mi életünk! Nekünk a posta naponként hozza a levelet, melyben az üzlet, hajszá, kellemetlenség, secatura van; — hajdan a pecsétes levél hírére a mit sem szomszédok is összeszaladtak, pedig nem igen volt benne egyéb, minthogy a távol lakó rokon, jó barát az ember egészségeről tudakozódott, vagy éppen — komának, vagy lakodalomba hitta meg. Ujságot is kapunk naponként, melyben megvan írva minden, amín az ember elboszankodhatik, szomorkodhatik, félhet, szoronghat, Az örök harc népek nemzetek közt, dulakodás, férhetlenség, osztályok, fajok felekezetek közt, az az áldatlan örök gyűlölség, melynek neve: „socialis mozgalom“, a nagyban vitt önzés és huczfűtség, melyet »politikának és nemzetgazdaságnak« hívnak. A régiak: ritkán kaptak ilyet, azt is könny alakjában, melyben szépen megirhatták a még régiebbek viselt dolgait, hogy lehetett rajta okólni — de a nap eseményeit nem is lehetett megírni, miért aztán a kedélyeket nem is lehetett igazolni és nyugtalanságban tartani.

A könyvekben költők, szépirok munkái voltak, melyek gyönyörűsége, lelki élv zetere szolgáltak annak ki olvasta őket: a tudós könyve ártatlan, sőt hasznos tudományt nyújtott; ma a költészet és szépi-írás csak technika és sensatio, a tudomány pedig félelmes, ember író teoriákból ijesztget; s a haszon, mit csinál, csak a börze mérlegén mérhető meg.

Anyagi korban élünk, a vagyoni haszon bálványunk, melynek imadásában mindent elkövetünk, mitől irtóztott a régi becsület és lovagiasság.

Ne higye a t. olvasó, hogy mi most dissertatiót fogunk írni a középkor lovagi ideáljairól, de tény az hogy az anyagi kor szelleme naponkint durvábban érinti a jellem tisztaság azon régi ideális fogalmát, melyhez egykor nem túrték volna, hogy hozzá férjen a legrútább emberi hiba, az önzés. Ma a szerzési vágy uralkodik a társadalom minden osztályán, melynek alapja az önzés; midőn a nemes eszmék, a költészet apostolai sem élnek többé a nemzet hálás adományaiból, hanem mint bármely más közönséges önző halandó börze papirokkal spekulálnak össze nagy vagyont — valóban nem esoda, hogy a kor nem szül költőket, ideálistákat, kik a régiakkal egy sorba volnának állíthatók mert a nyereség utáni vágy, az önzés, az anyag sulya magas röptéből a földre húzza az emberiség jobb szellemét. ....

Az arany borju hatalmával, szentségtelen kezeivel belenyúl mindenhova, hol az emberek lelkében még él az igazság és tisztaság vesta tüze: de él még a remény, hogy nem lesz képes az örökűzet kioltani.

Hisszük és reméljük, hogy közel az idő, midőn az emberiség ideálisabb céljairt lelkesedő árja tömeg megelégteli a nyomást, mit rá a sémi fajok anyagiassága — nemes szelleme gondolkodása és felfogásának elmentelésére törkevv befolyása gyakorol s lerombolja az arany borju bálványát.

Valjon megérjük-e a jó diadalát, vagy elseper bennünket a nagy mozgalom? Jól lesz így is: a társadalom nagy céljai nem nélkülözik az egyéneket, mert »hasznos tagja mindenki lehet az emberiségnek, de szükséges senki sem — az egyes egyén pedig a küzdelemből kérhet részt, de az eredmény javaiban csak esetleg nyerhet osztályt, a ki a gyümölcsfát ülteti, nem kell, hogy egyik gyümölcséből is.«

Gereben.

hozás sem egyfelől arra: minő nagy a szükségünk a nemzetegységre, sem másfelől a zsidóknak faj-jellemére s vallásuk állam és társadalomellenes tanaira.

Minden államnak s ezt alkotó nemzetnek — a legnagyobbak is — (hát még a legkisebbek!) társadalmi egységében van az ereje, s ezen erejétől függ az élet; míg ellenben a részek szívós összetartását, külfatás nélkül is, gyakran az egésznek a szétbomlása követi. Épen ezért kell az államnak a nemzetegységért minden lehetőt megtennie; épen ezért nem szabad az e célra szolgáló jogaiól sem társulat, sem egyesek kezére elköteleznie semmit; s ha ezt mégis — netán fegyvererő nyomása alatt — tenni kényyszerül, ez egy nemzetre nézve a csapások legnagyobb csapása. És mivel a társadalom egyes részeinek külön-külön összetartása, vagyis az egészről való széthúzása, leghúzóssabb, legcsökönnyösebb a hit alapján, — mi a bős fanatizmusig, a halálos ellenségeskedésig nem ismer határt: kötelessége az államnak minden recipiálható vallást ártalmatlanná tenni részint az által, hogy attól saját el nem évülhető államjogait önnön kezére vevén, ez által azt a hit isteni és mindig veszélytelen tárgyaira szorítja; részint az által, hogy a vallás nyilvános gyakorlását korlátozza, vagy pedig az által, hogy a polgárjogot követőtől megvonja. (Nem számítva ide azt a legvégső, azt az igen szomorú esz-közt, minek alkalmazása csak a nemzet élet-halál válsága között menthető, — mikor az állam területéről egy egész secta kiütetik.)

Megilleti e jog a békés társadalmi élet céljért létező államot a felségi felügyelet s az óvakodás és kigazítás kötelességénél fogva (jure supremæ inspectionis, jure cavendi ac reformandi.)

Nincs az a kigondolható hitszabadság, melynél e jogairól állam és társadalom lemondjon. — Ki gondolná például recipiálhatónak a máskülönb-jámbor Nazarenus vallást, miglen hitzikkjei közt az is foglaltatik, hogy követői bírói tisztet nem viselnek, vért nem ontanak stb. stb. Szabad-e őket hitszabadság örvén a véradó s egyéb közteher alól kibujni engednünk. — De hát amugy is, vajjon hit-tárgyak-e ezek?

Az amerikai egyesült államokban már csak elég tág a hitszabadság, mégis a többnejűségben élő Mormonokat, nincs még egy százada, hogy onnan egy semleges területre üzték ki.

Az őshajdan theocratikus államaiban hitzikk-ekben élt a társadalmi létnek minden törvénye, — még az egészségügyi törvény is. Ugy volt ez akkor helyesen; ugy volt a kiskoru nagy tömeg a kisszámú értelmiség által jobban vezethető. De a nagykorúvá fejlődő társadalom önnön kezére veszi vissza el nem évülhető államjogait: ma már a társadalom egyeteme maga alkotja a törvényt; fölken-tek által szolgáltatja az igazságot; külön öre van a közlevéltártól kezdve föl mindennek — a szabadságnak s a legbecsesebb nemzeti tökének, az életnek s egészségnek is. Nem a sok ezer év előtt meg-irt (s már ezredek előtt el is évült) hitszabályokból de a tanult orvos szájából kívánjuk tudni: kinek, mit, hol és mennyit nem szabad enni — innia.

Ebben a korban kell e hát polgárjogot adni annak a hitnek, a mely a tudomány és a hazai társadalom által nélkülözhetetlen tartott eledel hit-fegyelmii tilalmazása által ajtót zárat követőivel más polgárok előtt, s ezáltal magából és magának egy különálló társadalmat terem. Külön társadal- mat, — mert a ki asztalunkhoz nem ül, azzal, ha tányérnyalójává aljasodni nem akarunk, társalkod- nunk csak nem lehet.

A hazai polgári körök 9/10-ede zsidóé keresz- tény ellen; zsidóknak a hazai összes községi és királyi bíróságok előtt zsidóellen folyt pörét az újjain- kon olvashatjuk meg: mert van a zsidó hitközség- nek olyan hivatala is, a mi egyéb felekezeteknél is- meretlen: a zsidó bíró. Ennek a szava előtt meg- hajlik minden igaz zsidó, — nem köteles vele mégis meghajlik. De hát: minél fogva? Hát bizony: a fe- lekezeti fegyelménél fogva.

De jól van-e ez így?

Azt mondják: az csak magán békebiró.

Mi azt mondjuk: ez az en bloc emancipált cultur justic.

Tehát nemcsak külön társadalom, — még kü- lön justitia is!

Mi volna hát a status in statu, ha még ez sem volna az?!

Egy államnak egy társadalomnak józanon csak egyetlen közös moralja gondolható.

Közösen és egyaránt kötelezi a büntető tör- vény a haza minden fiát; közös és egyenlő az im- moralitás utólagos orvoslója — a büntető eljárás mindenkire nézve. De lehet-e akkor az immoralitás előzetes orvoslója — a moráloktatás (mi a romlat- lan ifju kebelbe oltatva, amannál bizonytal hatéko- nyabb) — lehet-e ez felekezetekenként különböző? Hogyan, vagy hol lenne akkor a bírói imputatio mértéke, mi a bírói ítéletet a teljes fölmentéstől a pallosig variálhatja... Vagy tán felekezetekenként ez is lehessen különböző?!

A keresztény felekezetek moralja egyenlő. De egyenlő-e ezekével a zsidóké is? Szakértők azt ál- litják, s a mindennapi tapasztalás és félezredes tör-

vénykönyvünk meg-megújuló tilalmi azt mutatják, hogy nem.

A mi 1867-iki törvényhozásunk ezt nem ke- reste: emancipált nagyhiszeműséggel en bloc — fel- tétlenül, kivétel nélkül!

Szabad volt e ezt a hazai társadalom ellen elkövetnie?

Románia győzelmesen ujjathuzva az európai nagyhangú közvéleménnyel, emancipál e s e t e n k i n t.

Melyik a jobb? Hol több a politikai szeszély?

Azonban, ha a zsidó-kérdés csak vallási kér- dés, ha a zsidóság csak secta volna, a baj még nem lenne kétségbejött.

De a zsidóság egyszersmind idegen faj, melyet azontul, hogy egy elkülönző nemzeti vallásnak haszonhajtó fegyelmé dőnhetetlen törvény fallal tart össze, — faj jelleme is visszatart, ugy a társadalom többi elemeivel való összeolvadástól, mint a közös hazához való ragaszkodástól.

Levén e faj a napos oldaláról eszes, élelmes, takarékos; de a másik oldalról az ismert fajok legis- legönzőbbje, s a fírasztó kézimunkát egytől egyig kerülő: él — parányi kivétellel — kereskedésből, faktorságból, henyete ital- és huserésből, s mellék — de legelterjedtebb (ugyszólván a nemzeti) ke- resetképen abból a szennyes üzletről minek hazai törvényeinkben 1867-ig nincs más neve, mint az uszoráskodó aljasság (usuraria pravitas), mit addig- lan a tökeelvezetés büntetésével üldözött a törvény. Huszadát teszik ök a haza népének; de a foszto- gató uszorás üzletnek legalább is 99/100-ada az ő munkájuk.

Tehetik is már szabadon, mert az 1867-iki törvényhozás a minő vak hiszemmel en bloc eman- cipált, ép oly könnyelműséggel, ugyanakkor, sza- bados cselekvénnyé tette az odáiglan üldözött uszo- ráskodást, annélkül, hogy e halálos mérég ellen- szere gyanánt azonnal hitelintézetekről is gondos- kodott volna.

Tudjuk a végét: mintha veszett vadállat sere- get eresztenének egy népes vásárnak... rom és pusztulás mindenfelé!

Páratlan pusztulás, mi magokat a tág keblü törvényhozókat is megdöbentvén, a milyen egy han- gal meghozták, rá alig 6 évre (egyetlen egy hang kivételével, — neve bár ne volna...) e veszélyes tör- vényt ugyanoly egy hanggal vissza is vonták. Vissza, de csak félig, vagy inkább csak színleg: mert ekkor is csak a kitett nagyobb kamat mondatván ki be nem hajthatóknak, egyre folyik a szennyes üzlet, évenként megújított váltóleveleken, leleplezetlenül, teljes szemtelenséggel, előre tökélsítve a százaz ka- matot — váltólevél, a minek józanon csak a ke- reskedés mezején kellene helyt adni.

De mindez nem mehet már sokáig ekképen.

Egy meggondolttabb többség a szabad uszora fosztoztatását s a magyar nép lemeztelenítését nem sokára meg fogja már unni; az ingatlanok mes- terkélt ingóvá tételét is mihaszna, sőt kárhuzatos elmefuttatásnak fogja felismerni; keres módot majd arra is, hogy a kereskedéstől (ennek tetemes kára- val), a „tökésabadság“ aranyos nevében, az uszorához terelt csereeszköz ahhoz ismét visszaterelessék; az italmérés henyete munkáját is kiveendi majd abból a kézéből, mely csalogatva a mértéktelenségre fufan- gosan fejti ki a dorbézolás pusztító szenvedélyét, hogy részegnek nyujtott csalfa hitel utján, bírói segítségel egész könnyedén vehesse el a telket.

De ha aztán ezen intézkedésekkel (melyek- nek, ha veszni nem akarunk, már a legközelebb el kell következnük), ugy a csereeszköz, mint vele együtt a zsidóság, — érte abban is, ebben is min- dig a nagy többséget, — visszaszorul arra a térre, a melyre amaz leginkább való, a melyre emez legrá- termettebb (hol államalkotó fajunk — öh fájdalom — vele nem is versenyezhet), ha visszaszorul a keres- kedés terére: gondolhatja-e, kit az Isten álmadozó nagy hiszemmel meg nem vert, hogy ez az eszes faj, mindaddig, miglen a hazai összes kivitelnek és be- hozatalnak aránytalanul nagyobb része Németor- szágba, vagy Németországon át történik (és foghát világ végéig más uton történni), gondolhatja-e, hogy ez az eszes idegen faj, vagy ennek legalább a 90/100-a a kinyert emancipáció után, feladja azt a német születésű és kereskedés monopoliumát ingyen és örök időre biztosítva látja; gondolhatja-e, hogy az — a faj, ki sehoh hazát nem ismer, ki egyiránt jónak tart mindenféle uralmat, mely neki üzelmében sza- bad kezét ad s életét, vagyonát megvédi (csak még a katonáskodásra — hol nagy hasznukat különben sem veszik, ne nagyon szorítsa), hogy ez az cosmopo- lit' faj, — ha majd elkövetkeznék ránk a megpró- báltatás napjai, értünk magyar nemzetért, a magyar politikai nemzetiség fenmaradásáért, vérit ontsa, er- szényét önkényt megnyissa? — Am higye mindezt az ébren álmódó szobatudós, meg a három vagy négy szemű rövidlátó, de ne a törvényhozás józan nagyobb része.

Mint hogy tehát a hazai zsidóság zöme, a val- lásnak külön házra és asztalra szorító s a legpará- nyiabb dissidentiat is eltípró egyházfegyelmé által, oly külön társadalmat képez, melyből kiválni s a keresztény társadalomba beolvadni csak magasabb szellemeknek adatott;

minthogy önkényes beolvadása, a kinyert emancipáció után, már azért sem várható, mert leginkább épen a született nyelvében birja legbizto- sabb kulcsát a véreszerinti faktorság és kereskedés monopoliumának;

minthogy faji mértéktelen önzése, a társadalom különböző rétegeinek mindenféle szennyes és csalfa üzletekkel való kifosztásában, nemcsak az állammo- ráltól elütő moráljával s ennek autonóm oktatásával, de magával a feltétlen s kivétlen emancipáló tör- vényvel is gyamolittatik;

s minthogy mindezeknél fogva — (daczára egyfelől a közölük kimagasló hazafiaknak s egyes nagy szellemeknek, — kiknek emancipálásával csak önmagát tiszteli meg a magyar, — s daczára az ipar tudomány, művészet s irodalom terén százkant fel- feltűnő nagyjaiknak — kik az emancipáció kéré- sére szintén nem szorultak —; de daczára másfelől, a közvélemény félrevezetésére a sajtót ezereknél elborító hirlapírók hitegetéseinek is) — a zsidóság igen nagy többsége az anticipatív emancipáció mellett hazai társadalmunknak s nemzetegységünk- nek oly chronikus, de romboló fekélye maradna, mi válság esetén acuttá válván, a halálos feloszlás drá- máját leginkább elősegelné;

hódoló tisztelettel esedeznék a mélyen tisztelt párt előtt, hogy a kivétlen s feltétlen emancipációt elrendelő 1867. XVII. t. cikket oda módosittatni méltóztatassék, hogy az emancipáció a kipróbált ha- zafiasság jutalmául, egyenkint adassék, más szóval: hogy ne a törvényhozás emancipálja őket, de ök emancipálják magokat, — ugy amint ezen ügy a szomszéd Romániában rendezték be. Ha lehetett az uszoraszabadság törvényét néhány év mulva pi- rulás nélkül visszavonni bizonyára lehet, mivel- hogy égetőleg szükséges, ezt is azonnal módosítani.

Távol legyen tőlünk, mélyen tisztelt párt, hogy mi a zsidók méltányos és okszerü emancipá- czióját akadályozni, de avagy csak egy nappal is hátráltatni akarnók, hiszen jól tudjuk, hogy együtt kell velök itt e földön a lehető legjobb békében, él- nünk és halnunk. Nem akarjuk mi, hogy Magyar- ország lakosai között egy is legyen, ki mással jog- ban teherben egyenlő ne volna; sőt ellenkezőleg nin- csen forróbb óhajításunk annál, hogy emberöltő után ne maradjon közülök egyetlen egy emancipálatlan sem. De csupán az utólagos emancipációban leljük fel a biztosítékot az iránt, hogy a zsidóság nem- zetünkbe beolvad; ha pedig ezt nem tenné, úgy legalább, hazánk határain belül, egy bennünket túl- szárnyaló idegen nemzeti hatalomná nem válik.

Es forró óhajításunk az is, hogy e kérdés ne a választások felhevülése között, hanem a honatyák higgadt tanácsában oldassék meg.

S még egyet kell, mélyen tisztelt párt kije- lentenünk: — Igen sajnáljuk, hogy kérvényezésünk épen arra az időre esik, midőn a tiszta-eszlári szen- zációs eset dominál az érzelmeken. Mi azonban e kérvényezést ama mesés, ama valóbau hihetetlen eset előtt már több idővel elhatároztuk; elhatározt- tuk az általános pusztulás égető fájdalmi köyött. S kijelentjük, hogy ha Somlymosi Eszter a legfrissebb egészségben ma megkerülne, a mi érzelmeinken ez a legőszintebben óhajított öröndetes eset semmit sem változtatna: mi e kérvényünket akkor is, mint legutolsó önkényes indoklat, teljes egészében fentartanók: mert egyeseknek bámi cannibáli meg- gyilkoltatását milliók kipusztítása s a hazai társa- dalom s nemzetegység megrontása mellett, elenyész- lő semmiségnek tekintjük.

Hódoló tisztelettel maradván J a k a b K á r o l y zala-csutói rom. kath. esp. plébános, Cs. Kis D á v i d bol. udvari ref. lelkész, F l e i s c h m a n n J e n ő aszófői sz. benedekr. lelkész, M o l n á r J á n o s örvényesi körjegyző, H e r t e l e n d y I s t v á n gazdatiszt, P e l á r g u s J á n o s dörg. evang. lel- kész, C s á n y i F e r e n c z r. kath. lelkész, K o v á c s I s t v á n, a vál. ker. függetlenségi párt elnöke, K ö v e s E d e birtokos, S e g e s d y M i k l ó s b. fü- redi birtokos, K e ö d J ó z s e f b. füredi birtokos, T h ú r i K á r o l y zánkai ref. lelkész, V a d n a y A n d o r zánkai földbirtokos.

HIREK.

— **Halálozás.** Talabér György taszári plébános meghalt, majd 50 éven keresztül lelkészke- dett, és e hosszú időn át köztisztelőt és szeretetet vivott ki magának széles körben, elevenen él emléke engedékeny jószívűségének, mellyel az 1866 fagyos évben, járandóságát a szegény népnek részben elen- gedte, részben buza helyett hajdinát, kukoricát fo- gadott el, attya volt ő a szegényeknek, kiknek hálás szívében a boldogult emléke bizonyosan sokáig fe- lejthetlen lesz.

— **A kaposvár iparos ifjuság képző és beteg- segélyző egylete,** betegsegélyző pénztára javára 1882. deczember hó 16-án Preiszner éttermében dal estélyt rendez a következő műsorral. 1. „Mátra felől“ népdal, előadja az ip. ifjusági dalárda. 2. Hu- moristikus felolvasás „komoly-tréfás elméldések az iparról“ olvassa Nobl József ur. 3. „A vigjáték rendesen“ férfi négyes! előadja a dalárda. 4. „A bajusz“ humoristikus költemény Arany Jánostól, szavalja Pány Kálmán ur. 5. „Vadász polka“ előadja a dalárda. 6. „Az együgyü ember humoristikus költemény, Szabó Lászlótól; szavalja szavalja Mond-

schein Sándor ur. A dalárda előadásait tisztelendő Szabó József ur, mint a dalárda létesítője, fogja vezényelni. Belépti díj 30 kr. felülfizetések köszönettel fogadtatnak és nyilvánosan nyugtáztatnak. A tiszta jövedelemnek egy nevezetes része Arany János szoboralapjára adatik. Kezdeté esti 8 órakor. Midőn ez estélyt a céliránti tekintetből különösen s melegen ajánljuk a t. közönség pártfogásába, azt meg kell jegyeznünk, hogy az egyletnek oly nemes oly szent céljai vagynak, miszerint nincs arra szükség, hogy akár Arany János nagynevét is kölcsön vegye; midőn a közönséget pártolásra hívja fel.

— **Felhívás hazánk bortermelőihez.** Az orsz. gazdasági egyesülettől nyert megbízása folytán van szerencsém ezenfelül hazánk bortermelőit, hogy e magyar borkivitelnek szervezését célzó országos borászati szövetséget megalakításához minnél nagyobb számmal hozzájárulni és december 17-n d. e. 10 órakor Budapesten a Köztelek tanácskozási termében megtartandó alakuló ülésre személyesen vagy hegyvidékenkénti kiküldöttek által megjelenni sziveskedjenek. Az alakuló ülés elő a szervezkedés könnyítése végett az országos gazdasági egyesület borászati szakosztálya által kidolgozott előleges alapszabálytervezet fog terjesztetni, mely kellő időben a hazai kiválóbb bortermelők és szakegyesületeknek fölös számban megküldetni és a napilapokban is közzétetni fog. Budapest, 1882. november 30-án Gróf K e g l e v i c h István, az országos gazd. egylet borászati szakosztályának elnöke.

— **Hogy csinálódik az igazi rebach?** M. V. urnak birtokát megvette K. S. zsidó, a többi közt oly kötelezettség mellett, hogy a vételárból tartozik a vevő eladónak 2000 frt ára két darab váltóját egy pénzintézetből kiváltani. K. a két ezer forint ára váltót ki is váltotta, azonban, miután az intézetben két darab 1000—1000 frtos váltón kívül volt még egy 1000 frtról szóló régi váltó is, mely a prolongáció alkalmával új váltóval helyettesítve már érvénytelenné vált. ezen váltót is megkapta a fizetett 2000 frtrért. K. saját eszlári felfogása szerint valódi szerencsének tartotta ezt a körülményt, s rögtön irt is M. V.-nak, hogy ő helyette 3000 forintot fizetett, kér azért arról elismerésményt, hogy ezen harmadik ezer forint is beleszámítatik a vételárba. M. az azonban minden gavallérsága mellett sem hagyta magát 1000 frtrért ily együgyű módon becsapni, hanem a dolgot az intézettől kért felvilágosítást. K. teljes efronteriával még akkor is állította, hogy ő csakugyan 3000 frtot fizetett s alig győzték vele megérteni, hogy ebben az esetben lehetetlen a könnyű rebachot elzsebelni, mert a 3-ik váltó már nem érvényes s így azért nem is fizethetett. Szeretnénk tudni mit szólna a kir. törvényszék büntető osztálya e dologhoz mert az csak evidens, hogy K. az 1000 frtot nemfizette s a harmadik váltóval »csalárd fondorlattal« akarta félrevezetni M. urat, hogy rajta 1000 frtot nyerjen.

— **Márfy Béla** ur hencsei birtokán e hó 4-én nagyszerű vadászatot rendezett; 25 uri puskás volt jelen, kik 264 nyulat lőttek.

— **Meghívó.** Az ovodai tagok tisztelettel meg hivatnak az ovoda ügyében folyó hó 10-én délelőlt 10 órakor a városház termében tartandó nagy gyűlésre. Tárgy: 1. Elnök választás és egyéb folyó ügyek. Kaposvár 1882 decz. 7. Gáspár Boldizsár, elnök.

— **Ötödik lap Somogyban.** „Népfutár” czim alatt Dömény József Nagyberényben heti lapot indít meg; politikával nem fog foglalkozni, hanem annál inkább kíván hatni a nép művelődésére, „a népet tanítani képezni” akarja. Előfizetési ára egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr. negyed évre 1 frt 25 kr. Az előfizetési pénzek szerkesztőhöz Nagy-Berénybe u. p. Siofok-Ságvár küldendők. A lapot a „Székesfehérvár és vidéke” czimű lap kiadó hivatala fogja szétküldeni.

— **A kaposvári műkedvelő** társulat társas életünk ez egyetlen tényezője mely életjelt ad. Sylvester estélyt rendez az Arany szobor javára a Korona vendéglő nagy termében. A mikor Andorka Elek ur felolvasást tart. Háj Anna kisasszony, Labek Kálmán, Kölgyesy Kálmán és Scheffer József urak, a „Kék szoba” eimű vigjátékot adják elő; a fi talság magán dalköre pedig férfi négyest énekel. Előadás után tánc lesz. A közönség bizonyára számos megjelenséve jutalmazadja a rendezők s közreműködők szives fáradozását.

Irodalom és Művészet.

Pár szó a „Jó könyvek”-ről. Az új magyar »ponyvairodalom« néhány füzete „Jó könyvek” czim alatt e napokban jelent meg. Az ország legnevezetesebb írói vállalkoztak arra, hogy műveikkel leszálljanak a ponyvára, hogy azt mind alakilag megneveltsék. — Nem üzérkedési vállalatról van itt szó; mert hiszen a ponyva eme termékei ugyanazon áron jutnak a nép kezébe, melyen az eddigiek: „népünk erkölcsi és irodalmi felemelése a nagy cél”, melyre vállalkoztunk, s mely még a kiadó fáradságát is csak akkor fizeti meg, ha e művek elterjedés tekintetében teljes sikert aratnak. Ez pedig csak akkor lesz elérve, ha ezen kétségkívül jobb termékeknek sikerülni fog az eddigi selejteket: többnyire ponyvairodalom rossz fordításait, zsvány és szörny történeteket, a nép erkölcsét, izlését és nyelvért rontó munkákat a térről leszorítani. — E nagy cél elérésére azonban sem a saját munkáinak legjobb akarata, sem a kiadó merész vállalkozása nem elégségesek; azt csak úgy lehet elérni, ha a nagy cél és vállalat érdekében „a nemzet egész művelt zöme kezét fog” s azt minden tőle telhető módon és eszközök által támogatni és terjesztetni fogja. Első sorban a nemzet „minden felekezethez tartozó lelkeséi és tanítói” vannak arra hivatva, hogy reá mutassanak a jóra a selejtes

mellett s figyelmeztessék híveiket, tanítványait ez új és olesó irodalmi termékekre, melyek hivatva vannak népünket hasznosan mulattató olvasmánnyal ellátni. De sokat tehetnek e cél elérésére „köztisztviselőink” is különösen „bíráink” és „ügyészeink” kik azt a fogházakban ajánlhatják és elterjeszthetik. Nagy mértékben eszközölhetik az elterjesztést „hazánk nagy- és kis-könyvtárai” s a magyar ponyva mostani elárúsítói, kik e tisztességes termékeket ép oly jutányosan és ép annyi haszonnal hozhatják forgalomba, mint az eddigieket. Igen nagyot lendíthetnek e vállalaton „nagy birtokosaink” kik munkásaik és cselédségük számára e jó olvasmányokat csekély áron megszerezhetik; ugyanezt tehetik „gyárosaink” és „vállalkozóink.” Csekély áldozatuknak a kezők alatti munkássztály erkölcsi emelésében bő jutalmát fogják nyerni. — E sorok írója, ki egyszersmind a „Jó könyvek” népirodalmi vállalat szerkesztője, első sorban arra törekedett, hogy a „nemzet legelső íróit” megnyervén, a vállalatot mulattató elbeszélések által népünkkel mindenekelőtt megkedveltesse; rajta lesz, hogy lassanként, a mint a vállalat nagyobb és elterjedést nyer, s a mint népünk a jobb művek olvasásához hozzászokik, a mulattató és erkölcsi irány mellett a hasznos is fokozott mértékben érvényesítse. — A tartalom és a feldolgozás jelessége iránt bő kezeséget nyújt az a körülmény, hogy irodalmunk legjelesbjei csoportosultak máris a vállalat köré úgy mint: Abonyi Lajos, Ágai Adolf, Csiky Gergely, Endrődi Sándor, Eötvös Károly, György Vilmos, Győrfly Iván, Jókai Mór, Kiss József, Komócsy József, Könyves Tóth Kálmán, Mayer Miksa, Mikszáth Kálmán, Reviczky Gyula, Szász Károly, Tolnai Lajos, Törs Kálmán, Vajda János, stb. — Reméljük, hogy eljő az idő, midőn népünk folytonos értelmi emelkedése mellett népszerű és nem untató modorban a hasznos ismereteknek egyre több és több ágára terjeszkedhetik ki. Nagy tetekben gazdag történelmünk s az emberi műveltségnek minden ágazata bő anyagot fognak ehez szolgáltatni. Ily értelemben merjük e vállalatot a nagy művelt magyar közönség figyelmébe ajánlani. „Nemzetünk jövője, népünk alsóbb osztályain fekszik, mint alapon”; annak erkölcsi érzelme, minden irányu művelődésének kifejtése, „az egyetlen alap, melyre egy második ezredév jöléte épülhet fel. — Mi megtettük hazafias kötelességünket, tegye meg mindenki a magáét. RÉVAI TESTVÉREK, mint kiadók. P. SZATHMÁRY KÁROLY, mint szerkesztő.

A vidékről.

Tekintetes Szerkesztő úr!

Magyar-Egres 1882. dec. 2-án.

Mult november hó 28-án este félkilenc órakor, Verbai Ferenc polgár, ki egyedül lakik saját házába, alig hogy elaludt, fején egy erős csapást érzett, utána mindjárt egy másikat. Bár halálosnak volt mérve a vágás, mégis volt annyi ereje, a különben már 60 év körül levő embernek, hogy fel-emelkedett ágyában, a gyilkos, ki már harmadszor is készült sujtani, ezen nem várt erőfeszítés láttára, vagy talán azért, mert félt hogy felismeri áldozata — mert oly vakmerő volt, hogy mielőtt gonoszteréthez fogott, az asztalon levő lámpát meggyújtotta — megijedve, elmenekült. Hogy a tettes oly könnyű szerrel bejutott a szobába, az onné van, hogy nálunk a polgárság nem zárja be éjszakára az ajtót, pedig tanulhatnának az ily esetekből. Az orvosi vizsgálat constatálta, hogy az ütés valami tompa eszközzel volt téve, mind a mellett a balarczot annyira összezúzta és átlukasztotta, hogy a szerencsétlen életben maradásához még mai napig is kevés a remény. Az eset, a bíróságnak bejelentett és hisszük hogy kellő és erőlyes vizsgálat, nyomára fog vezetni a gyilkosnak, kivált ha kellő időben megindított volna a nyomozás, de még ez ideig semmi intézkedés nem tétetett a hatóság részéről, holott az orvosi látélet mellett, elég nyomós gyanukok is lettek bejelentve.

Nem hagyhatom említés nélkül azon ugyszólva tarthatatlan állapotot sem, melyben községünk és általában az e vidékbeli községek vannak a járhatatlan ut miatt, okul szolgál e panasza némileg az említett szerencsétlen eset is, melynél orvosra levén szükség, bár esti 9 órakor már lehetett intézkedni orvoshozatahról, az orvos mégis csak mánap reggel 9 órakor érkezhetett meg a rosz ut miatt. Akkor sem Kaposvárról, hol körörorvosunk lakik, mert oda akkor menni lehetetlen volt, hanem Meryéről a hova valahogy mégis csak el lehetett jutni, talán azért mert arra az utat sohasem csinálják. Valóban megfoghatatlan, hogy kivált a Kaposvárról Füredig terjedő utrészet még mai napig sincs kikövezve, mely uton pedig a Balatontól kezdve mintegy 20 község közlekedik a székvaróssal. Ha már azt nem hallják meg hogy a füredi ember miként gyakorolja magát ez uton isten és a megyei urak káromlásába, vagy ha azt sem veszik tekintetbe, hogy itt az eladásra való buza padlásunkon, de mivel azt nem tudjuk beszéltetni a rosz ut miatt, hát azért megexequalnak az adóért, vagy ha még az se jó számításba hogy itthon bennünket saját házunkban agyon vagdálnak. már azt csak mégis kívánhatjuk, hogy arra, nekünk szegény halandóknak, egy kis ut kövezéssel alkalom adassék, hogy a tudomány nyújtotta emberi segély felhasználásával, valamivel tovább élhessünk, mint ezt akár az angira, diphteritis stb. akár a szegény Verbai Ferenczéhez hasonló gyilkosok akarják.

Teljes tisztelettel

M. S.

Tekintetes Szerkesztő ur!

December 4.

Habemus papam! az az, hogy van új vasutunk s így nem kell keresztül utaznunk fél Magyarországot, nem kell megjárunk Somogyot, Zalát drága pénzért, hogy valahára Budapestre jussunk. E gondolatokkal ültem én fel a Duna-drávai (B.-D.-Z.) vasutra, de hát szegény ember szándékát boldog Isten birja, régen mondják már, de igaz is. No hát mentünk mendegeltünk s végre oda értünk szép lassan Dombóvárra; igen ám, a vonat mely bennünket az ország fővárosba volt szállítandó épen 18 percczel előbb indult el mint mi oda értünk,

no ez a baj bizony megesik gondolom, de már akkor csakugyan olyanokat mormogtam ami mindenhez hasonlított csak imádsághoz nem, mikor meghallom, hogy ez nem véletlen elkésés, hanem rendes dolog, lévén a m. államvasutak igazgatóságának kissébb gondja is nagyobb annál, minthogy menetrendjét összhangzásba hozza a budapesti—pécsi vasut menetrendjével. Mit volt mit tenni? Várni kellett estig; végre miután mindennek végén vége az unatkozás, a várakozás, a haszntalan idő vesztegetésnek is volt, megjött Kaposvár felől az esti vonat, s a kávéházból költsön kért pörköltemasina, akarom mondani a lokomotív átszállított engem s szenvedésem társait Uj-Dombóvárra, a hova azután egyszer csakugyan beérkezett Pécs felül a vonat, igaz egy egész órai késéssel, de hát azt nem kell csodálni, még elég fiatal, arra hogy e gyarlóságot megbocsássuk; elég az hozzá beültünk megis indultunk; de azt hiszem, hogy ennek az új vasutnak a személyzete zseborá helyett toronyórán nézi az időt, mert mondhatom, hogy ahol 5 perc volt kitűzve, megálapodásra legalább is fél órát vártunk; de hát egyszer csakugyan beértünk a dunai hidhoz s azon átérve nemcsak megáltunk, no hála isten itt vagyunk; czühölődik mindenki szedi össze magát; de ni, csak ni! még idáig mindenhol elkéstünk, ide aligha nagyon korán nem értünk; így gondolkodik magamba, mert nem hallom az ismeretes hangokat „Fiaker! »Komfortebl!« »Omnibus!« itt nem kiáltozza senki; enyje bizony furcsa! kibotorkálok s ekkor veszem észre, hogy Budapesttől majd annyira vagyok mintha a déli vasut valamelyik balatonparti állomásán üldegelnék, nincs itt se kocsis de még hordár se. Midőn azon tűnődöm, hogyan jutok hát én valahára Pestre czammog egy szegény fiákeros a kit előre látóbb utas mint én vagyok rendelt meg ezt megfogadom négy forintért, hogy jöjjön el értem, addig — no addig elég időm volt gondolkodni, valjon a megnyitásnál elfolytatott temérdek pezsgő iratta-e a tudósítókkal azt a nagyon sok dicséretet, vagy a nagyon sok dicséretet folyt a pezsgő; elég az hozzá 24 órával indulásom után végre Budapesten voltam; igaz, hogy kerülőre fele idő alatt értem volna, de hát a rövid ut még is csak rövid ut; gondoltam visszamenet majd jobban lesz; megindultunk reggeli 8 órakor el is értünk egész Budafokig, a régi jó világba azt mondták volna promontorig, itt mondják, hogy nem oda Buda, a hó miatt nem lehet odább; visszatoltak bennünke tegy darabra, órák mulva egyszer halljuk »mehet« no megindultunk, eljutunk Tétényig, megállj! ismét hó, várunk várakozunk, elvégre kiszül, hogy csakugyan nem lehet odább, s vissza zurukkolunk oda a honnét kiindultunk a losonczy vaspályához, éjjeli 11 órakor; de már erre csakugyan meguntam a sokát — mert hát igaz, hogy arról a személyzetem tehet, ha hó esik s a vonat fennakad, de arról még is tehetne, hogy tudja szabade a pálya vagy sem; s reggelre átmentem Budára, hogy Zákány felé kerülve haza utaztam; szerencsétlenségemre azonban kifelednem a számításból, hogy az államilag kezelt pályára kerülök, richtig azon felakadtunk ismét; — s nagynehezen vergődünk be Kaposvárra, hol mielőtt nyugvásra hajtánám fejemet, csak arra akarom tisztelt olvasóit figyelmeztetni, hogy gyanus szemmel nézzék, ha ezután oly pályán akarnak utazni, melyet megnyitáskor nagyon megdicsértek, s mely a magyar állami vasutak kezelése alatt vagyon. Nem bánják meg!

Egy agyonzaklatott utas.

Nyilt levél.

Aigoer Ignác az ügyvéd urnak Lengyeltötiban!

Engedje meg kérem, hogy e néhány soraimmal nagybecsű személyének terhére lenni bátorkodtam. Tettem azt azért, hogy ellenálhatlan vágyamnak s ama kimagyarázhatlan kellemes meglepetésemnek adjak kifejezést, melyben a „Somogy” czimű hetilap folytán részesültem.

E lap ugyanis közli Somogy megye s a szélrőza minden irányában lakó közönséggel, hogy Lengyeltötiban egy műkedvelői társaság alakult, kinek célja, reményem a hazai művészet pártfogása, éltető eleme Tekintetes ur! Grátulálok ügybuzgóságának! Sok kitartást és türelmet kívánok a derék műkedvelői társaságnak.

Fontos a cél, melyet zászlójukra tűztek, mert a közművelődés hazai nyelvünk fejlesztése a művészet pártolása és megkedveltetésére buzdítanak másokat. Oly fontos körülmény társadalmi életünkben az ily műkedvelői önképzés, hogy annak magasztos horderejének taglalásával tekintetesség nagybecsű figyelmét mutatni nem szándékom.

Tény azonban, hogy az emberiség nem éri el, addig a civilizáció tetőpontját, míg a művészetet életszükséglet gyanánt nem tekintjük. Hogy ezt elérjük buzdítanunk kell iránta az emberiséget; buzdítási törekvésünk pedig legsikeresebb akkor, ha nemes törekvésünk pillanatnyira sem csügged. Buzdítsa tehát kérem Tekintetes ur a derék műkedvelőket, hogy nemes fáradozásait szép eredmény koszoruzhassa; mert pártolni a művészetet mindenkinek, minden nemesen gondolkodó léleknek kötelessége. Pártolni az ily műkedvelői célt oly szoros kötelességünk, mint a Vesza szűzeknek az örök tűz megőrzése volt. Mert csak így dönthetjük meg az előítéleteket melyek nemzetünk ellen fordítják, így testesíthetjük

meg a legnemesebb eszmét, s végre; mert csak így teljesíthetjük hazafiai kötelességünket s szerzünk méltó érdemet nemcsak utódainak, de hazánk előtt is! Isten koronázza törekvéseiket!
Visz 1882. decz. 3-án. **Mihalovich.**

Különfélék

Száz év múlva. Egy amerikai következő jövőt jósló fajunknak: „Hogy 1982-ben gáz, petroleum, olaj s más ily büzt terjesztő s veszélyes világító anyagok rég a lomtárba kerültek az magától értetődik. Azt is alig kell említeni hogy a gőzmozdony mint furesaság a muzeumba lesz csak található, mert mindezek helyét a villany foglalta el. Természetes hogy a villany folyam sűti meg a peccenyét s főzi a téstát. A villany folytatni fogja éjjel a nap működését, azért kétszeres lesz a termés s a gazdák panasza teljesen megszűnik. 1982 a feltalálók a levegő s vizet is figyelmeztetésté tették. Senkinek se jut többé eszébe hogy ezen megfertőztett s mérges gombákkal telített testeket a 19. századbeli emberek példájára élvezzék. Tüdőgümösödés, typhus, kolera nincs többé, a víz destilláltatik, a levegőt pedig 20 foknyira melegítik. Ennél fogva a földszarki vidékek lakhatóvá lettek, s Német ország éppen azon van

hogy azokat Angol ország elől elfoglalja. A légjózható így a ki nem kedveli a villanyos vasutat, léghajón utazhat. — Arról azonban hogy az emberek boldogabbak lesznek-e mint most, az amerikai próféta nem szól.

Szemesnek áll a világ. Egy amerikai földjén igen szép afonya termett, ő azonban rest volt arra hogy megszedje, hogyan segített hát magán? Ott hagyja a gyümölcsöt s nyugodtan várja míg a járó kelők szépen leszedik, e közbe ő egy fa árnyékába lesekedik, s felírja a tettesek neveit, azután beperli őket egyenként idegen jószág rongálásáért. A bepanaszoltak mindegyike kiegyezett a panaszossal s ő megkapta gyümölcsének árát a nélkül hogy csak ujját is mozdította volna.

Ez is amerikaias. San-Francisko közterein egyiken a kutat ujon be kellett mázolni; Egy szakértő azonnal ajánlkozott még pedig ingyen elvégezni a munkát ha erre neki annyi idő engedtetik a mennyi neki szükséges, s hogy zavartalanul dolgozhasson a tért bekerítik. Az alku meg is kötött. Mint esodálkozott azonban a tanács midőn látja hogy a művész (?) naponta csak egyet egyet huz a kuton a pamaccsal; a deszka kerítést pedig hirdetémenyek felragasztására bérbé adja. Persze, hogy a kut mikor lesz bemázolva azt senki se tudja.

Gazdászati ipar s kereskedelem.

Kaposvári piaczi árak.

December 7-ről.

Buza	8 frt 80
Rozs	6 frt 40
Árpa	7 fr —
Zab	6 frt 40
Métermázsanként.	

Szerkesztői üzenet.

M. V. Olvassa mult számunk üzenetét.
Nem Ön az egyedüli a ki így ír: „a „Világosság“ úgy lett reám tukmálva, visszautasítottam, azért csak küldték, türtem eleinte, később azonban beláttam, hogy egészen zsidószolgálatba ált, ekkor elhatároztam, hogy többé semmi szín alatt el nem fogadom; ha a zsidóknak tetszik lapot tartani, nincs ugyan joga senkinek őket ebben gátolni, de tartsák a maguk pénzén maguknak, s ne a miénk.“
X. ? ? Ön azt kérdezi ki a „Világosság“ kiadója? a beküldött: szélhámos nagyhangu reklam nyomán utánna néztünk; képzelheti bámulatunkat, midőn az illető felkért bennünket, hogy nevét nyilvánosan ne említsük, mert ebből neki kellemetlenségei származhatnának. Ez Önnek elég tájékozást nyújthat.

N. J. Kecskeméti. Az alapszabályok elkészültek, lapunk közlelbbi száma hozza.

Szerkesztésért felcölő:

Szalay Károly.

H I R D E T É S E K.

Karácsonyi és ujévi ajándékok.

Karácsonyi és ujévi ajándékul

következő czélszerű cikkeket ajánlok és kérem a n. é. közönséget becses látogatásával szereneséltetni:

- **Függő-lámpák** (Luszterek) 4 frittól 39 frittig.
- **Álló-lámpák** 80 krtól 15 frittig.

Album gyönyörű választékban 80 krtól 10 frittig.
Virágcsokor-tartók 80 krtól 1 frittig.

Kesztyű és zsebkezdő-tartók, berendezett dobozok varrás és horgoláshoz
szivar-álványok, pénz- és szivar-tárczák,
dohány-szelenczék, asztali-csengetyűk, varróvankosok arczkép-keretek, czukordobozok és mindenféle diszneműek.

Továbbá ajánlom nagyválasztékú

gyermekjátékaimat, illatszereket
és minden e szakmába vágó czikkeket.

Kiváló tisztelettel

POLLÁK SOMA fiókraktára Kaposvárrott.

Karácsonyi és ujévi ajándékok.

333. szám.

árv. 882.

Árverési hirdetmény.

Néhai dr. Girárdi Károlyné szül. Christ Janka hagyatékához tartozó és Kaposvár város területén létező összes ingóságok, ugymint: **butorok, ruhakeműek, barmok, gazdasági eszközök** stb. nyilvános árverésen **f. 1882. december hó 15-én** délelőtt 8 órakor a legtöbb ígérőnek készpénz fizetés mellett nyilvános árverésen eladatni fognak. Árverés helye az örökhatyó háza. Miről a venni szándékozók ezennel értesittetnek.

Kelt Kaposvárott, 1882. évi dec. 4-én.

Poór Sndor,

árvsz. tanács mint kiküldött.

Van szerencsém értesíteni a t. közönséget, hogy

ügyvédi irodámat

Igalból Kaposvárra áthelyeztem és az ügyvédi teendők minden ágába a t. közönségnek rendelkezésére állok. — **Ügyvédi irodám sétatér-utca 5. sz. a.**
Kaposvár, nov. hó 1882.

Tisztelettel

Bárany Sándor.

h. ügyvéd.

GYÓGYSZERÉSZ-GYAKORNOK

azonnal felvétetik.

Hol? Megmondja a kiadó-hivatal.

Köhögés, rekedtség, mell- és gyomorhaj ellen

valamint legjobb erősítőszert bizonyult lábadozóknak bármily betegség után

HOFF JÁNOS

malátakivonat-egészségi-söre

Hoff János

concentrált maláta-kivonata.

Hoff János

maláta-csokoládé.

HOFF JÁNOS maláta-melleczukorkák.

58-szor kiténtetve.

Köszönő iratok:

HOFF JÁNOS udvari szállító urnak Bécs. Gyár Grabenbof Bräuerstrasse 2. Gyári raktár és iroda I. Graben Bräuerstrasse 8.

Tisztelt uram! Gyanuval eltelve minden hirdetés iránt, kevés reménynyel kezdetem maláta-készítményeit használni. De képzelje örömmünket, midőn a Hoff-féle concentrált maláta-kivonat holnapokig nélkülözött egészségemet vissza-állította. mellem oly egészséges, mint soha se volt, s a köhögés mely engem annyira kintott teljesen eltűnt s én hála isten egészségés vagyok. Köszönet önnek, forró köszönet.

Babocsa Somogy megye 1882. febr. 22.
12-2 (88) **Steiner Dávid.**

Tekintetes ur!

Az igazsághoz hiven tudósítom a maláta-sör és maláta-chokoládé gyogyerejéről: Anyám, ki évek óta erőtlenségben, valamint gyomor és mellbajban szenvedett, 7 és fél hónap naponként 3-szor használta az ön maláta-sörét és este egy csésze maláta-csokoládét ivott, és most anyám annyira egészségés, hogy 78 éves kora daczára a gazdaságot vezeti. Sziveskedjék ismét 58 palack maláta-sört, 6 és fél kiló chokoládét és 10 zacskó maláta-melleczukorkát küldeni. Örökké hallás

Radolinzki S., főbíró,
mint fürdővendég e. l. sz. Egerben szept. 11.

A Hoff János-féle maláta-sör és maláta-chokoládé, melyek a helybeli katonai kórházban alkalmaztattak, a gyogyfolyam jó támaszául bizonyultak különösen kedvelték a maláta-kivonatot a chronikus mellbajban szenvedők, valamint a maláta-chokoládé a lábadozóknak üdítő gyogyélelmi szerül szolgál.

Bécs, 1881. dec. 13.

Dr. Loeff,
törzsorvos.

Dr. Porias,
főtörzsorvos.

Somogy megyei főraktára: BABOCHAY KÁLMÁN gyogyyszerész Kaposvárrott.
továbbá **AUGUSZTIN ÁGOSTON** gyogyysz. és **LAJPCZIG ANTAL** uraknál.